

TALABALARDA MEDIAKOMPETENSIYANI SHAKLLANTIRISHNING ASOSIY YO‘NALISHLARI

Khurshidjon Rakhimov

Tadqiqotchi

Farg‘ona davlat universiteti

Mediakompetensiya talabalarning amaliy bakalavriat sharoitida rivojlantirish uchun juda muhim masala hisoblanadi. Media, asosan, yangiliklar, ma’lumotlar va ilmiy materiallarni hozirgi zamonda ishlatishning oson yo‘li bo‘lib, talabalarga keng ma’lumot olish, fikrlarni bayon qilish, kritik tanglovchilik va naqldang‘ilikni o‘rganish mumkinotini beradi.

Mediakompetensiyaning rivojlantirish uchun, talabalarning quyidagi asosiy masalalarni o‘rganishi tavsiya etiladi

1. Medianing tuziluv va funksiyalari: Talabalarga medianing yangiliklarni emas, o‘zining funksiyalarini tushunish, medianing maxsusliklari, saralash, shakllanish va tartibotni ta’minlash kabi muxim masalalarni o‘rganish mumkin.

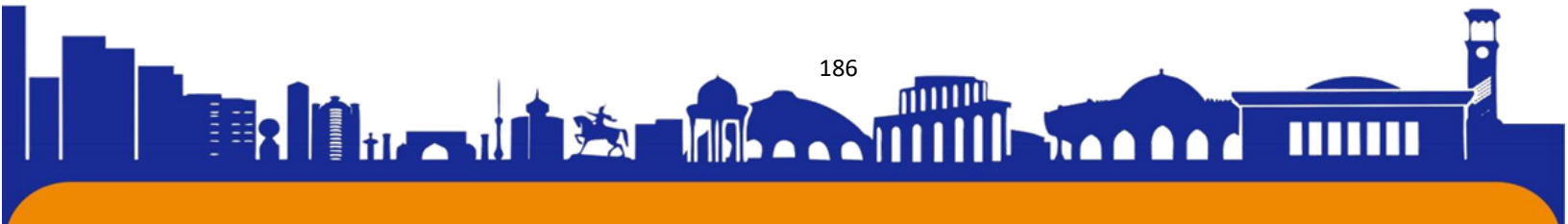
2. Medianing ma’lumotlarni emos qilish asoslari: Talabalar medianing ma’lumotlarni kuzatish, taxlil qilish, ma’lumotlarni tahlil qilish, muxokama qilish va amalga oshirish kabi ma’lumotlarni emos qilish asoslarini o‘rganishadi.

3. Medianing kritik tanglovchiligi: Talabalarga medianing mazmunidan tashqari, ideyalar, munosabatlar va argumentlarni tahlil qilish, medianing ilmiylikini tekshirish, kritik fikr bildirish va nozik tanglovchilikni

Mediakompetensiya, amaliy bakalavriat daraxtida talabalarning rivojlantirish majmuasidagi muxim masalalardan biridir. Ushbu maqolada mediakompetensiyaning rivojlantirish bo‘yicha quyidagi asosiy masalalarni ko‘rish mumkin.

Medianing tuziluv va funksiyalari: Media haqida talabalarga o‘zining funksiyalari, maqsadi, turlari va roli haqida tushuncha berilishi kerak. Media organlari, yangiliklar portallari, ijtimoiy tarmoqlar va boshqa media platformalari haqida ma’lumotlar beriladi.

Medianing ma’lumotlarni emos qilish asoslari: Talabalar medianing ma’lumotlarni qayd etish, aniqlash, tahlil qilish, tahliliy hisobot yozish va ulardan foydalanishni o‘rganish kerak. Medianing kuzatish, tahlil qilish va ma’lumotlarni tanqid qilishni o‘rganish mumkin.

Medianing kritik tanglovchiligi: Talabalarga medianing mazmunidan tashqari, ideyalarni tahlil qilish, argumentlarga mulohaza qilish, medianing ilmiylikni tekshirish va kritik fikr bildirish navbatida nozik tanglovchilikni o'rganish kerak.

Medianing ijtimoiy ta'sirlari: Talabalarga medianing ijtimoiy ta'sirlarini, ta'sirlanganligini, ijtimoiy kom

Mavzuga oid natijalar va muhokamalar quyidagicha bo'lishi mumkin:

Natijalar:

1. Medialar va mediatik vositalarga oid tushunchalar: Talabalar medialarning turli turlarini va ularning asosiy xususiyatlarini tushunishlari mumkin bo'ldi. Ular medialarning maqsadlarini va funksiyalarini tahlil qilish orqali o'zgaruvchanliklarni tushunishdi.

2. Medialar bilan ishlash uchun muhim ko'nikmalar: Talabalar medialarni aniqlash, baholash, ma'lumotlarni tekshirish va tahlil qilish bilan bog'liq ko'nikmalarni o'rganishdi. Ular medialarni ijtimoiy tarmoqlar bilan integratsiya qilish va etik cheklovlarni tushunishdi.

3. Amaliy mashg'ulotlar orqali o'quvchilarning maktublari: Talabalar media orqali ma'lumotlarni to'plash va tahlil qilish jarayonida amaliy mashg'ulotlar orqali maktublar yozish, maqolalar va yangiliklarni ta'kidlash, ma'lumotlarni to'g'ri tahlil qilishni o'rganishdi.

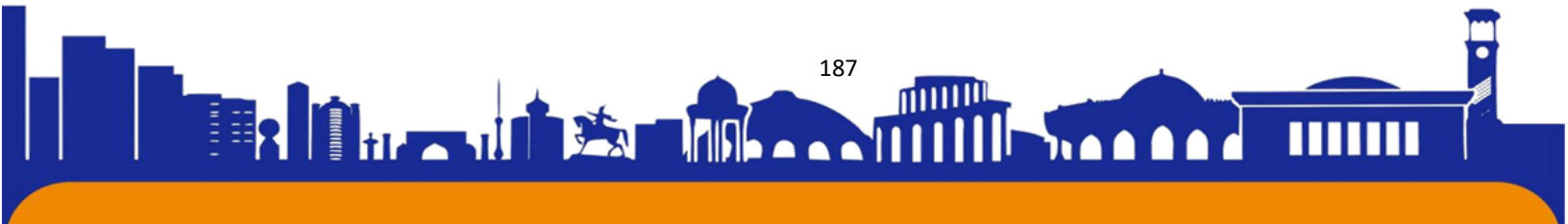
Muhokamalar:

1. Medialarning muhimligi: Medialarning o'quvchilarning o'qish, yozish, fikrlash va ta'kidlash jarayonlariga o'tkaziladigan o'zgaruvchilar dan biri sifatida muhimligini tushunishdi. Medialar orqali talabalar yangiliklarni o'rganish, ma'lumotlarni qidirish va muloqotni o'rganish imkoniyatlarini yuksaltishlari mumkin.

2. Medialarning etik cheklovlari: Talabalar medialarni ishlatishda etik cheklovlarni tushunishdi. Medialar orqali ma'lumotlarni to'plash, ta'kidlash, tarqatish va ularga murojaat qilish jarayonida haqiqiylik, obro'li va rivojlanishga muvofiqlik, shaxsiy ma'lumotlarni himoya qilish muhimdir.

3. Medialar bilan integratsiya: Medialar bilan integratsiya, ya'ni medialarni ijtimoiy tarmoqlar bilan bog'lash talabalar uchun muhimdir. Ular ijtimoiy tarmoqlarda ma'lumotlarni tarqatish, muloqot qilish va o'z fikrlarini taqdim et

Xulosa

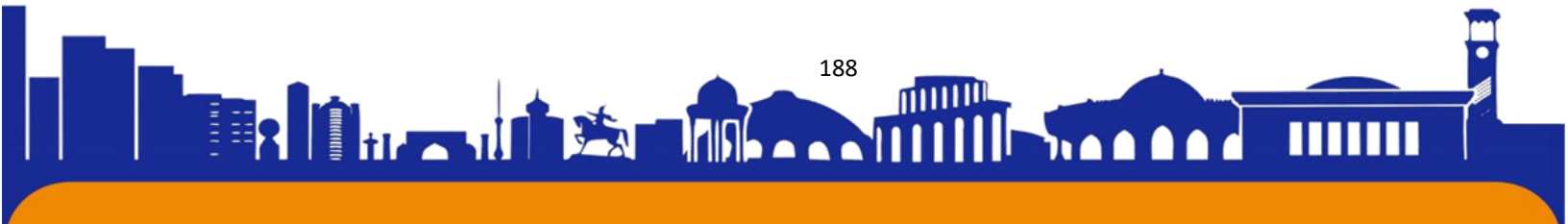
Mavzuga oid maqolada, amaliy barcha boshqaruv tizimlarida, tadbirlarda va faoliyatlarida mavjud bo'lgan mazkur mavzuni o'rganish va rivojlantirish uchun bir qator muhim masalalar keltirilgan. Ushbu masalalar orasida medialar va mediatik vositalar haqida tushunchalar, medialarning maqsadlari va funksiyalari, medialar bilan ishlash uchun muhim ko'nikmalar kabi mavzular keng o'rgatishga ega.

Talabalar medialarni tahlil qilish, ma'lumotlarni to'plash, tarqatish va ularga murojaat qilish jarayonlarida muvaffaqiyatli bo'lishadi. Ular medialarni etik cheklovlarga rioya qilish, haqiqiylikni tekshirish va obro'li ma'lumotlarni ishlatishdan ham foydalanishni bilishadi.

Amaliy mashg'ulotlar orqali o'quvchilar maktublar, maqolalar yozish va yangiliklarni ta'kidlash kabi amaliy jarayonlarda rivojlanadi. Bu, ularning media bilan ishlashning asosiy muammolarini hal qilish va media orqali muloqotlarni o'rganishga yordam beradi.

Bular bilan birga, talabalar medialarni ijtimoiy tarmoqlar bilan integratsiya qilishni ham o'rganishadi, shuningdek, medialarning turli turlarini aniqlash va baholash, ma'lumotlarni tahlil qilish va media fikrlarini kritik qilish bilan bog'liq ko'nikmalarini rivojlantiradi.

Mavzu o'quvchilarning mediamuassasalari bilan samarali ishlashlarini ta'minlash, ularning ma'lumotlarni to'plash, tahlil qilish va o'z fikrlarini ifoda qilish jarayonlarida yuqori saviyada bo'lishiga yordam beradi. Ular medialar orqali dunyo voqealari va ko'rsatmalaridan ma'lumot olish, obro'li fikr bildirish va ijtimoiy tarmoqlar orqali o'z fikrlarini taqdim etishni o'rganishlari mumkin.

Foydalanilgan adabiyotlar ro‘yxati:

1. Jenkins, H. (2009). *Confronting the Challenges of Participatory Culture: Media Education for the 21st Century*. MIT Press.
2. Hobbs, R. (2010). *Digital and Media Literacy: Connecting Culture and Classroom*. Corwin Press.
3. Koltay, T. (2011). The media and the literacies: media literacy, information literacy, digital literacy. *Media, Culture & Society*, 33(2), 211-221.
4. Aufderheide, P., & Firestone, C. M. (2015). *Media literacy: A report of the National Leadership Conference on Media Literacy*. Center for Media and Social Impact.
5. Prensky, M. (2001). Digital natives, digital immigrants part 1. *On the Horizon*, 9(5), 1-6.
6. Jenkins, H., Clinton, K., Purushotma, R., Robison, A. J., & Weigel, M. (2009). *Confronting the challenges of participatory culture: Media education for the 21st century*. MacArthur Foundation.
7. Masterman, L. (1985). *Teaching the media*. Routledge.
8. Buckingham, D. (2003). *Media education: Literacy, learning, and contemporary culture*. Polity Press.
9. Lankshear, C., & Knobel, M. (2011). *New literacies: Everyday practices and classroom learning*. Open University Press.
10. Livingstone, S., & Smith, P. K. (Eds.). (2014). *International handbook of children, media and culture*. Sage.

